

บันทึกข้อความ

เลขที่	๒๕๖๖
วันที่	๑๖
เวลา	๑.๓๐

เลขที่	๑๖๐๒๖
วันที่	๒๖
เวลา	๑๕.๔๕

ส่วนราชการ คณะทำงานพัฒนาระบบการเก็บรักษาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โทร. ๑๓๘๖๑

ที่ สม ๐๑๐๒/ ๑๖๕๕

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ความเห็นและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของสำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๑๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖ แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาระบบการเก็บรักษาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอความเห็นและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในส่วนของการเก็บรักษา การจ่าย การยืมใช้ประดับ รวมทั้งการจ่ายประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่อเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นั้น

คณะทำงานพัฒนาระบบการเก็บรักษาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ขอเรียนว่า คณะทำงานฯ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ และครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ ได้พิจารณาและมีมติเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในส่วนของการเก็บรักษา การจ่าย การยืมใช้ประดับ รวมทั้งการจ่ายประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สรุปได้ดังนี้

๑. การเก็บรักษาเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑.๑ ตรวจสอบและจัดทำทะเบียนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และควบคุมไม่ให้มีการสับเปลี่ยนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปี ในลักษณะเช่นเดียวกันกับการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปี

๒. การจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์

กำหนดให้มีแบบแสดงความประสงค์ขอรับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (เอกสารหมายเลข ๑)

๓. การยืมเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพื่อใช้ประดับ

๓.๑ กำหนดระยะเวลาในการยืมเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพื่อใช้ประดับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีกำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินการแจ้งผู้ยืมเพื่อป้องกันการหลงลืมในการคืน โดยกำหนดให้ยืมได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน ยกเว้นกรณีที่มีหน้าที่ปฏิบัติราชการเป็นประจำและมีเหตุผลความจำเป็นอาจยืมได้เกินกว่า ๓๐ วัน

๓.๒ จัดทำแบบใบยืมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาและเป็นหลักฐานในการให้ยืมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (เอกสารหมายเลข ๒)

๔. การจ่ายประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๔.๑ กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ยังปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน เห็นควรประสานให้บุคคลดังกล่าวมารับประกาศนียบัตรฯ ด้วยตนเอง

๔.๒ กรณีเป็นบุคคลที่มีได้ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน เห็นควรมีหนังสือแจ้งหรือประสานให้บุคคลดังกล่าวมารับประกาศนียบัตรฯ ด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นมารับประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์แทน ตามแบบมอบอำนาจให้รับประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์แทน (เอกสารหมายเลข ๓)

/ ทั้งนี้...

1 ന.യ 2566

แบบแสดงความประสงค์ขอรับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ข้าพเจ้า.....เลขประจำตัวประชาชน.....
ได้รับพระราชทานชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์.....เมื่อ.....
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม.....ตอนที่.....หน้า.....ลำดับ.....มีความประสงค์ขอรับการจ่าย
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นดังกล่าว ทั้งนี้ ได้รับทราบเงื่อนไขการที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์เรียบร้อยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....
(.....)

จำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ชั้น.....

ปัจจุบัน (สำหรับ)	จ่าย (สำหรับ)	คงเหลือ (สำหรับ)

ความเห็นของผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

.....
.....

(ลงชื่อ).....
(.....)

ตำแหน่ง.....
วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ).....ผู้ตรวจสอบ
(.....)

ตำแหน่ง.....
วันที่...../...../.....

ความเห็นของรองเลขาธิการฯ ที่ได้รับมอบหมาย
ให้ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการฯ ในภารกิจของ
สำนักบริหารกลาง

.....
.....

คำสั่งเลขาธิการฯ ☐ ให้จ่ายฯ
☐ ไม่จ่ายฯ เนื่องจาก

.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....
(.....)

ตำแหน่ง.....
วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ).....
(.....)

ตำแหน่ง.....
วันที่...../...../.....

หมายเหตุ : แสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ที่มีเลขประจำตัวประชาชน เพื่อดำเนินการ
ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

แบบใบยืมเครื่องราชอิสริยาภรณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....หมายเลขโทรศัพท์.....

ที่อยู่.....

มีความประสงค์ขอยืมเครื่องราชอิสริยาภรณ์จากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรายการดังต่อไปนี้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้น	จำนวน (สำหรับ)	หมายเลขทะเบียน

เพื่อใช้ในการ.....

ณ สถานที่.....ตั้งแต่วันที่.....

ข้าพเจ้านำส่งคืนวันที่.....หากเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่นำมาส่งคืนชำรุดเสียหาย

ข้าพเจ้ายินดีรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการซ่อม แต่หากเป็นกรณีชำรุดในสาระสำคัญหรือไม่สามารถส่งคืนได้ ข้าพเจ้ายินดีชดใช้ตามราคาที่กำหนด

(ลงชื่อ).....ผู้ยืม
(.....)

๑. ความเห็นของผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง ☐ เห็นควรให้ยืม ☐ ไม่สามารถให้ยืมได้ เนื่องจาก (ลงชื่อ)..... (.....) ตำแหน่ง..... วันที่/...../.....	๓. การรับมอบ ได้รับมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามรายการข้างต้นเรียบร้อยแล้ว (ลงชื่อ).....ผู้ยืม (.....) วันที่/...../..... (ลงชื่อ).....ผู้ส่งมอบ (.....) วันที่/...../.....
๒. คำสั่งเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ☐ ให้ยืม ☐ ไม่ให้ยืม เนื่องจาก (ลงชื่อ)..... (.....) ตำแหน่ง..... วันที่/...../.....	๔. การส่งคืน ได้ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามรายการข้างต้นเรียบร้อยแล้ว (ลงชื่อ).....ผู้ยืม (.....) วันที่/...../..... ☐ ครบถ้วน ☐ ไม่ครบถ้วน ขาด..... (ลงชื่อ).....ผู้รับคืน (.....) วันที่/...../.....

หมายเหตุ ให้ยืมได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน ยกเว้นกรณีที่มีหน้าที่ปฏิบัติราชการเป็นประจำและมีเหตุผลความจำเป็นอาจยืมได้เกินกว่า ๓๐ วัน

แบบมอบอำนาจให้รับประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์แทน

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า เลขประจำตัวประชาชน
อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน แขวง/ตำบล
เขต/อำเภอ จังหวัด

ขอมอบอำนาจให้ เลขประจำตัวประชาชน
อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน แขวง/ตำบล
เขต/อำเภอ จังหวัด

เป็นผู้มีอำนาจรับประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้น
แทนข้าพเจ้าจนเสร็จการและข้าพเจ้ายอมรับผิดชอบในการที่ผู้รับมอบอำนาจได้ทำไปตามที่มอบอำนาจนี้เสมือนหนึ่ง
ข้าพเจ้าได้ทำการด้วยตนเอง

ลงชื่อผู้มอบอำนาจ
(.....)

ลงชื่อผู้รับมอบอำนาจ
(.....)

- หมายเหตุ : ๑. ผู้มอบอำนาจให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งรับรองสำเนาถูกต้อง จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ผู้รับมอบอำนาจ ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ที่มีเลขประจำตัว
ประชาชน เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การกำหนดราคาخذใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๙

ตามที่กฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้บัญญัติให้ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชการต้องส่งคืนชั้นรองเมื่อได้รับพระราชทานชั้นตราสูงขึ้น หรือผู้รับมรดกของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่วายชนม์ซึ่งมีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือในกรณีที่ทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน แล้วแต่กรณี แต่ไม่สามารถนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ส่งคืนได้ จะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญราชการนั้น ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๓ อนุมัติในหลักการให้ปรับราคาใหม่ทุก ๓ ปี และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๗ (๔) ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา สำนักนายกรัฐมนตรีจึงออกประกาศกำหนดราคาخذใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๙ ตามบัญชีท้ายระเบียบนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

บัญชีราคาขดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์
ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ลำดับที่	รายการ	ราคาขดใช้(บาท)
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า	
๑	ปฐมจุลจอมเกล้า	๓,๕๒๙,๗๔๒
๒	ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ	๖๕๔,๓๘๔
๓	ทุติยจุลจอมเกล้า	๔๐๖,๘๒๖
๔	ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ	๓๐๗,๓๖๖
๕	ตติยจุลจอมเกล้า	๒๗๗,๔๔๒
๖	ตติยานุจุลจอมเกล้า	๖๑,๕๘๘
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน	
๗	ปฐมจุลจอมเกล้า	๑,๔๕๒,๖๐๒
๘	ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ	๔๔๕,๑๖๖
๙	ทุติยจุลจอมเกล้า	๓๗๕,๔๔๒
๑๐	ตติยจุลจอมเกล้า	๒๖๑,๒๓๐
๑๑	จตุตถจุลจอมเกล้า	๖๖,๐๖๔
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก	
๑๒	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๔๒,๓๙๒
๑๓	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๓๓,๖๒๖
๑๔	ประภมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๒๘,๖๕๘
๑๕	ประภมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๒๖,๗๕๐
๑๖	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๑๗,๑๗๔
๑๗	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๑๓,๖๖๘
๑๘	ตริตาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๗,๔๙๐
๑๙	ตริตาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๗,๘๙๖
๒๐	จัตุมหาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๔,๓๘๖
๒๑	จัตุมหาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๔,๓๘๖
๒๒	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก บุรุษ	๔,๑๗๒
๒๓	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก สตรี	๔,๑๗๒
๒๔	เหรียญทองช้างเผือก บุรุษ	๒,๔๑๔
๒๕	เหรียญทองช้างเผือก สตรี	๒,๗๘๖
๒๖	เหรียญเงินช้างเผือก บุรุษ	๒,๓๒๔
๒๗	เหรียญเงินช้างเผือก สตรี	๒,๖๖๘

ลำดับที่	รายการ	ราคาชุดใช้(บาท)
	เหรียญราชอิสริยาภรณ์	
๕๘	เหรียญพิทักษ์เสรีชน	๑,๔๑๒
๕๙	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ทหาร	๔,๖๕๘
๖๐	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พลเรือน บุรุษ	๔,๖๕๘
๖๑	เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พลเรือน สตรี	๔,๕๒๐
๖๒	เหรียญราชการชายแดน	๗๔๘
๖๓	เหรียญจักรมาลา	๒,๔๓๔
๖๔	เหรียญจักรพรรดิมาลา บุรุษ	๒,๓๕๔
๖๕	เหรียญจักรพรรดิมาลา สตรี	๒,๖๖๔

**ข้อมูลประกอบการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์
หรือขอใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย**

๑. กฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พุทธศักราช ๒๔๘๔ บัญญัติกรณีที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สรุปได้ดังนี้

๑.๑ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้นในตระกูลใด ต้องส่งคืนชั้นรองของตระกูลนั้น

๑.๒ กรณีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เรียกคืน ต้องส่งคืนทุกชั้นตราตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

๑.๓ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์วายชนม์ ผู้รับมรดกต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกชั้นตรา ยกเว้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

๑.๔ ถ้าส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ต้องขอใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น

๒. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รวมทั้งการจัดเตรียมเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสำหรับพระราชทาน และการรับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๓. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอความร่วมมือให้หน่วยงานต่าง ๆ เร่งรัดให้บุคลากรในสังกัดส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติมาอย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินการจัดซ่อมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับคืนให้มีสภาพใหม่เพื่อใช้หมุนเวียนสำหรับการพระราชทานในปีต่อไป ดังนั้น การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากจะเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายและโบราณราชประเพณีแล้ว ยังนับเป็นการสนองพระมหากรุณาที่ทรงมีต่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดภาระในด้านงบประมาณสำหรับการจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ขึ้นใหม่อีกด้วย

๔. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๓ ให้ปรับราคาขอใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมายทุก ๓ ปี และให้กระทรวง ทบวง กรม กำชับกดดันให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดจัดทำประวัติการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และให้ติดตามเร่งรัดผู้ที่ยังมิได้ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมายให้ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากไม่สามารถส่งคืนได้ให้ขอใช้ตามราคาที่กำหนด

๕. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ให้หัวหน้าส่วนราชการเร่งรัดการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่กฎหมายกำหนด และให้นำเรื่องการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประกอบการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในกรณีเลื่อนชั้นตรา

สูงขึ้นด้วย ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติแล้ว ตามหนังสือที่ นร ๐๕๐๘/ว ๔๒ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖

๖. กรณีเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะส่งคืนชำรุด มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๖.๑ กรณีชำรุดเล็กน้อย เช่น สีลงยาแตก สลักยึดหลุดแต่ส่วนประกอบทุกชิ้นส่วน อยู่ครบ สามารถส่งคืนได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อม

๖.๒ กรณีชำรุดในสาระสำคัญ เช่น ถูกไฟไหม้จนเสียรูปลักษณะ จะไม่สามารถส่งคืนได้

๖.๓ กรณีส่วนประกอบบางส่วนสูญหาย ให้ติดต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการส่งให้หน่วยงานผู้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ซ่อมเพิ่มเติมส่วนประกอบให้มีสภาพ สมบูรณ์ก่อนส่งคืน ทั้งนี้ ผู้ที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการซ่อม

๗. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่งคืนต้องเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน หรือได้รับจ่ายจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเท่านั้น เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ซื้อหรือจัดหา มาจากที่อื่นใดเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปลอมและไม่สามารถส่งคืนทดแทนได้

๘. ผู้ที่จะส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเงินชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ส่งได้ที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดังนี้

๘.๑ หน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งจะรวบรวมส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

๘.๒ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายในบริเวณทำเนียบรัฐบาล โดยติดต่อที่ กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โทร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๘๖๕ กรณีชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเช็คหรือตัวแลกเงิน ขอให้ส่งจ่ายสำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถนนนครปฐม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๙. เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนจากผู้ใดแล้ว ขอให้เขียน บ้ายชื่อติดไว้ที่เครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นด้วย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการในภายหลัง โดยเฉพาะกรณีพบว่า เป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปลอม

กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปลอม เช่น รูปลักษณะ สี ขนาด หรือน้ำหนัก แตกต่างไปจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือไม่ปรากฏเครื่องหมายผู้สร้าง ให้แจ้งผู้ส่งคืนทราบเบื้องต้นแล้วส่งให้สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๑๐. เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเงินชดใช้ราคาแทน เครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้ว จะออกหลักฐานใบรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือใบเสร็จรับเงินให้แก่ ผู้ส่งคืนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน และจะบันทึกข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนฐานันดรต่อไป